

university of
groningen

faculty of spatial sciences

Koen Segers – S2001209
8-2-2016

Green Spaces – Vragen Naar De Bekende Weg

Een onderzoek naar de toegankelijkheid van groene ruimte en de invloed hiervan op het bezoeken van deze groene ruimte door ouderen (65+).

Colofon

Studie:	BSc Sociale Geografie & Planologie
Universiteit:	Rijksuniversiteit Groningen
Faculteit:	Ruimtelijke Wetenschappen
Vorm:	Bachelorscriptie
Titel:	Green Spaces – Vragen Naar De Bekende Weg
Ondertitel:	Een onderzoek naar de toegankelijkheid van groene ruimte en de invloed hiervan op het bezoeken van deze groene ruimte door ouderen (65+).
Thema:	Mobiliteit en Welzijn
Datum:	6-12-2015
Status:	Definitief
Auteur:	K.T. Segers
Studentnummer:	S2001209
Begeleiders:	
-	Dr. ir. S.G. Weitkamp
-	Dr. Louise Meijering

Inhoudsopgave

Colofon	2
Lijst van tabellen en figuren	4
Samenvatting.....	5
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Probleemstelling.....	6
1.3 Opbouw thesis.....	7
2. Theoretisch Kader.....	8
2.1. Belang van groene ruimte voor ouderen	8
2.2 Afstand en bezoekfrequentie	9
2.3 Toegankelijkheid.....	9
2.4 Groene ruimte	10
2.5 Conceptueel model	11
3. Methodologie	12
3.1 Dataverzameling.....	12
3.1.1 Selectie participanten.....	12
3.1.2 Selecteren van groene ruimte	12
3.1.3 GPS-Tracker	12
3.1.4 Dagboek.....	13
3.1.5 Diepte- Interview.....	13
3.2 Ethiek.....	14
3.3 Analyseschema	15
3.4 Data-analyse in GIS.....	15
4. Resultaten.....	17
4.1 Resultaten.....	17
4.1.1 Hoe vaak bezoeken ouderen groene ruimte?.....	18
4.1.2 Wat is de afstand die ouderen moeten afleggen tot groene ruimte?	18
4.1.3 Hoe gaan ouderen naar groene ruimte?	19
4.1.4 Waarom bezoeken ouderen groene ruimte?	19
4.1.5 Zijn er barrières bij het bezoeken van groene ruimte?	20
4.2 Invloed van toegankelijkheid op bezoekfrequentie	20
5 Conclusies en Aanbeveling	22
5.1 Conclusies.....	22
5.2 Aanbeveling.....	22

6	Reflectie.....	23
7	Literatuur.....	24
8	Bijlagen	26
8.1	Interview Guide	26
8.2	Codering Transcript	27
8.3	Voorbeeld Transcript.....	28
8.4	Dagboek Voorbeeld	34

Lijst van tabellen en figuren

Tabellen, Grafieken en figuren	Blz.
<i>Grafiek 1: Relatie tussen eigen perceptie van gezondheid en percentage groen in de woonomgeving.</i>	8
<i>Tabel 1: Significantie van eigen perceptie van gezondheid en percentage groen in de woonomgeving.</i>	8
<i>Figuur 1: Conceptueel model van toegankelijkheid.</i>	9
<i>Tabel 2: Krachten van persoonsgebonden toegankelijkheid.</i>	10
<i>Tabel 3: Voorwaarden groene ruimte. Bron: Van Herzele</i>	10
<i>Figuur 2: Conceptueel model</i>	11
<i>Tabel 4. Overzicht van codering van de transcripten.</i>	14
<i>Figuur 3: Analyseschema.</i>	15
<i>Figuur 4: Kaart bewegingspatroon en groene ruimte.</i>	16
<i>Tabel 5. Overzicht van specifiek bezoek aan groene ruimte.</i>	17
<i>Figuur 5: Kaarten van respondenten van specifiek bezoek aan groene ruimte.</i>	17
<i>Tabel 6: Overzicht resultaten.</i>	21
<i>Figuur 6: Dagboek voorbeeld.</i>	34

Samenvatting

Inleiding: Uit literatuur is gebleken dat de natuur de mentale en fysieke gezondheid positief beïnvloedt. Het is daarom zinvol voor ouderen om de groene ruimte te betreden. Dit onderzoek is gericht op de toegankelijkheid van groene ruimte en de relatie met de bezoekfrequentie. De onderzoeksvraag luidt: "In hoeverre heeft toegankelijkheid van groene ruimte invloed op het bezoeken van groene ruimte door ouderen?" Om antwoord te kunnen geven op deze vraag moet eerst duidelijk worden hoe vaak ouderen groene ruimte bezoeken. Ten tweede moet naar voren komen wat de afstand is die ouderen moeten afleggen om bij de groene ruimte te komen. Ten derde is het van belang dat naar voren komt hoe ouderen naar groene ruimte gaan. Als vierde is het van belang waarom ouderen groene ruimte bezoeken. En als laatste welke barrières een rol spelen bij het bezoeken van groene ruimte. **Theorie:** Toegankelijkheid wordt gemeten door nabijheid (in afstand) en mobiliteit (overbrugde afstand). Uit literatuur is gebleken dat toegankelijkheid ook afhangt van de persoon in kwestie. Deze persoonsgebonden toegankelijkheid wordt bepaald door de reden van het bezoek, de vraag naar groene ruimte, de vorm van transport en barrières. **Methode:** Er doen tien respondenten mee aan dit onderzoek die gedurende acht dagen een GPS-tracker bij zich dragen en een dagboek invullen. Aan de hand van de verkregen data wordt het bewegingspatroon geanalyseerd en daarna wordt een diepte-interview afgenomen. **Resultaten:** Eén respondent bezoekt groene ruimte dagelijks. Vier van de tien respondenten bezoeken de groene ruimte regelmatig (2 à 3 keer per week). Twee bezoeken groene ruimte wekelijks. En de overige drie respondenten bezoeken de groene ruimte sporadisch (Geen regelmaat, minder dan wekelijks). De respondenten vinden de groene ruimte goed bereikbaar. De meest voorkomende motivatie om een specifieke groene ruimte op te zoeken is afwisseling. Het weer is de grootste fysieke barrière om een groene ruimte te bezoeken. De respondenten die de groene ruimte opzoeken om gezondheidsredenen zoeken deze vaker op dan mensen met enkel recreatieve redenen. **Conclusie:** De conclusie die volgt uit dit onderzoek is dat de persoonsgebonden toegankelijkheid de bezoekfrequentie bepaald. De afstand tot een groene ruimte heeft geen invloed op de bezoekfrequentie van de respondenten.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De bevolking van Nederland wordt steeds ouder. Deze vergrijzing zorgt voor meer welvaartsziekten als verlies van spiermassa, osteoporose en overgewicht. Deze verschijnselen hangen samen met de vermindering van de mobiliteit van ouderen (Rosso et al 2011). Naarmate ouderen minder mobiel worden zijn ze meer aangewezen op de omgeving waar ze zich in bevinden. Dit kan ook het sociale welzijn aantasten (Stanley et al 2011). Uit literatuur is naar voren gekomen dat de natuur de mentale en fysieke gezondheid positief beïnvloedt (Van den Berg AE, Van den Berg MMHE. 2001). De gezondheid van mensen is dus beter als ze de natuur opzoeken. Het is daarom zinvol voor ouderen om de groene ruimte (Green Spaces) op te zoeken. Het bovenstaande verband tussen de mentale en fysieke gezondheid en het bezoeken van groene ruimte is de drijfveer achter dit onderzoek. Bij een ouder wordende samenleving is het van belang dat deze groene ruimte toegankelijk is voor ouderen. Dit onderzoek is gericht op de toegankelijkheid van groene ruimte en hoe deze toegankelijkheid de frequentie van bezoek beïnvloedt. Het is hierbij van belang om te weten of ouderen bewust zijn van de groene ruimte en wat hun ervaring is met deze plekken. Gaan ouderen met een doel deze groene ruimte in? Vinden ze deze plekken goed bereikbaar? Hoe vaak gaan ouderen de groene ruimte in? Dit zijn belangrijke vragen die gesteld moeten worden om te achterhalen hoe toegankelijk ouderen groene ruimte echt vinden en met welk doel ze deze betreden. Hierbij wordt gekeken naar de vorm van toegankelijkheid die een rol speelt in het bezoeken van groene ruimte.

1.2 Probleemstelling

Het doel van het onderzoek is meer inzicht te krijgen in het verband tussen de toegankelijkheid van groene ruimte en de mate van bezoek van deze plekken door ouderen. Ouderen worden gedefinieerd als mensen met een leeftijd van 65 jaar of ouder. Dit zijn mensen met pensioengerechtigde leeftijd die vatbaar zijn voor welvaartsziekten en immobiliteit. Het is zinvol voor deze doelgroep om groene ruimte op te zoeken. Een goede toegankelijkheid van groene ruimte zou de bezoekfrequentie kunnen beïnvloeden. Om dit te onderzoeken is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

“In hoeverre heeft de toegankelijkheid van groene ruimte invloed op het bezoeken van groene ruimte door ouderen?”

Om te achterhalen welke factoren invloed hebben op de bezoekfrequentie van ouderen is het belangrijk een aantal factoren aan het licht te brengen. Hoe vaak ouderen in groene ruimte komen zegt iets over de bezoekfrequentie. Hoe ouderen naar de groene ruimte gaan zegt iets over het transportmiddel. De reden van het bezoek schept een beeld over de beweegredenen omtrent groene ruimte. Barrières zegt iets over waarom ouderen niet naar groene ruimte zouden gaan. De afstand kan ook bepalend zijn voor de bezoekfrequentie (Maas et al. 2010). De vragen zijn als volgt opgesteld:

1. *Hoe vaak bezoeken ouderen groene ruimte?*
2. *Wat is de afstand die ouderen moeten afleggen tot groene ruimte?*
3. *Hoe gaan ouderen naar groene ruimte?*
4. *Waarom bezoeken ouderen groene ruimte?*
5. *Zijn er barrières bij het bezoeken van groene ruimte?*

1.3 Opbouw thesis

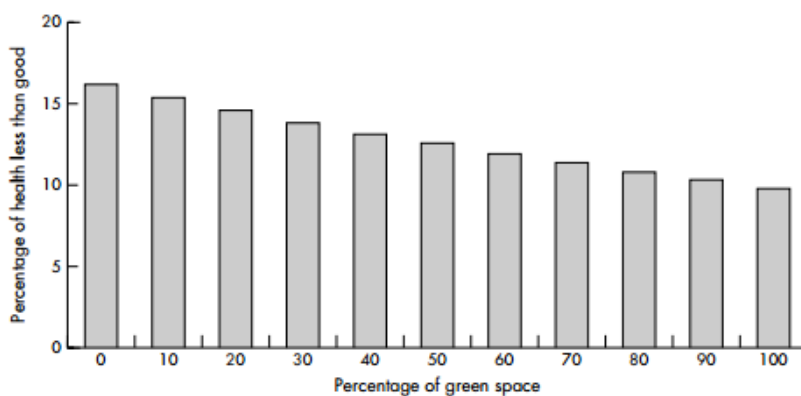
Deze thesis zal eerst ingaan op de theoretische omkadering rondom de toegankelijkheid van groene ruimte. Daarin zal naar voren komen hoe toegankelijkheid geïnterpreteerd moet worden en welke aspecten daar een rol bij spelen. Daarna zal de methodologie van dit onderzoek toegelicht worden. Welke methode is toegepast en hoe dit verder in dit onderzoek is gebruikt. Hierbij zullen de krachten en kanttekeningen van deze methode besproken worden. Ook wordt hier gekeken naar de data-analyse. Hierna worden de resultaten besproken. Wat zijn terugkomende zaken omtrent het bezoeken van groene ruimte en in hoeverre speelt dit een rol in het leven van de ouderen? Motivaties en meningen worden hier uitgelicht. Ten slotte wordt een conclusie getrokken uit de resultaten van dit onderzoek door antwoord te geven op de deelvragen en worden eventuele discussiepunten toegelicht. Waar bij toekomstige onderzoeken rekening moet worden gehouden wordt behandeld in het deel "aanbevelingen". En als laatste zal een reflectie worden gegeven op het onderzoeksproces en de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd.

2. Theoretisch Kader

In dit deel van het onderzoek wordt de theorie achter de onderzoeksvraag toegelicht. Als eerste wordt het belang van het bezoeken van groene ruimte door ouderen en de relatie van deze groene ruimte met betrekking tot de bezoekfrequenties toegelicht. Daarna wordt toegankelijkheid uiteengezet. En als laatste wordt uitgelicht wat in dit onderzoek wordt verstaan onder groene ruimte.

2.1. Belang van groene ruimte voor ouderen

In het artikel "Green space, urbanity, and health: how strong is the relation?" (Maas et al., 2006) is de relatie tussen de hoeveelheid groene ruimte (binnen 3 kilometer van huis) en de gezondheidservaring van mensen onderzocht. In grafiek 1 is dit weergegeven. Zoals in deze figuur te zien is neemt de gezondheidservaring van de respondenten toe naarmate er een hoger percentage groene ruimte in de buurt van het huis is. Deze figuur geldt voor meerdere leeftijdsgroepen. In tabel 1 is de mate van significantie van de bovenste grafiek weergegeven. Voor ouderen geldt dat er een sterk verband bestaat tussen een zeer goede gezondheidservaring en het percentage groene ruimte binnen 3 kilometer van huis.

Grafiek 1: Relatie tussen eigen perceptie van gezondheid en percentage groen in de woonomgeving. Bron: Maas et al. (2006)

Regression analysis for perceived general health by age (youth, adults, elderly) modelled as interaction effects and controlled for urbanity, sociodemographic and socioeconomic characteristics: parameter values and standard errors		
	Perceived general health (good/very good = 1)	
	Step 1	Step 2
Very strong urban	-0.102 (0.057)	-0.071 (0.062)
Strongly urban	0.010 (0.052)	-0.016 (0.053)
Moderately urban	0.080 (0.048)	0.012 (0.047)
Slightly urban	0.078 (0.046)	0.031 (0.045)
Youth* % of green space (1 km)	0.006 (0.001)***	
Adults* % of green space (1 km)	0.005 (0.000)***	
Elderly* % of green space (1 km)	0.004 (0.001)***	
Youth* % of green space (3 km)		0.006 (0.001)***
Adults* % of green space (3 km)		0.006 (0.001)***
Elderly* % of green space (3 km)		0.005 (0.001)***

*p < 0.05; **p < 0.01; ***p < 0.001.

Tabel 1: Significantie van eigen perceptie van gezondheid en percentage groen in de woonomgeving. Bron: Maas et al. (2006)

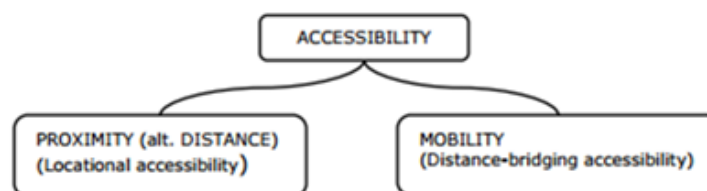
In het artikel *“Understanding Older Adults’ Usage of Community Green Spaces in Taipei, Taiwan”* (Pleson et al., 2014) wordt gesteld dat ouderen groene ruimte bezoeken om te wandelen of andere vormen van lichaamsbeweging te beoefenen.

2.2 Afstand en bezoekfrequentie

In het artikel *“Influences on the use of urban green space – A case study in Odense, Denmark”* (Maas et al., 2010) is de relatie tussen afstand en de bezoekfrequentie onderzocht. Hieruit is voortgekomen dat mensen groene ruimte die verder van huis ligt minder vaak bezoeken. Wel wordt hier gezegd dat meer groene ruimte in de buurt van huis niet altijd de oplossing is voor het toenemen van het bezoek aan deze groene ruimte. Voor ouderen die geremd zijn in hun mobiliteit door hun leeftijd is het wel belangrijk om groene ruimte in de buurt van huis te hebben (Maas et al., 2010). Het hebben van een hond heeft een significant positieve invloed op de bezoekfrequentie van groene ruimte (Maas et al., 2010).

2.3 Toegankelijkheid

Verschillende manieren worden gebruikt om toegankelijkheid te meten. Er zijn vele definities van toegankelijkheid. Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is gekeken naar welke vormen van toegankelijkheid er zijn. In het artikel *“The accessibility paradox”* (Haugen K.) wordt toegankelijkheid beschreven als de mogelijkheid om een locatie te kunnen bereiken. Hier is een model weergegeven dat veronderstelt dat nabijheid (in afstand) en mobiliteit (overbrugde afstand) de toegankelijkheid van een plek bepalen. Dit model houdt geen rekening met factoren die de toegankelijkheid van een specifieke plek beïnvloeden. Wel wordt hier duidelijk gemaakt dat afstand een indicator is voor toegankelijkheid.

Figuur 1: Conceptueel model van toegankelijkheid. Bron: Haugen K. (2012).

Een uitgebreidere beschrijving van toegankelijkheid is: “Toegankelijkheid heeft te maken met het gemak waarmee een bepaald gebied betreden wordt voor vrijetijdsbesteding of andere activiteiten (Lee., Maheswaran 2011). Dit brengt het begrip toegankelijkheid dicht bij het individu. In de tabel hieronder is een systeem weergegeven dat de krachten van verschillende vormen van het meten van toegankelijkheid toelicht. In dit onderzoek wordt gekozen voor persoonsgebonden toegankelijkheid omdat dit de ervaringen en perspectieven van het ondervraagde individu als maatstaf neemt. Dit is tevens de kracht van het model (Geurs, van Wee. 2004).

Een ander belangrijk facet van toegankelijkheid is ‘voorwaarden voor gebruik’ (Preconditions for use). Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, dan heeft de kwaliteit van de groene ruimte invloed op het bezoeken ervan (Van Herzele A., Wiedemann T. 2003). Oftewel welke fysieke en sociale barrières spelen een rol bij het kiezen en bezoeken van groene ruimte. Uit de literatuur komt naar voren dat het gevoel voor veiligheid afneemt bij een slecht onderhouden groene ruimte (Lee A.C.K., Maheswaran R., 2011).

Summary of review of accessibility measures

Accessibility measure	Examples of applications	Components ^a					Operationalisation ^b	Interpretation ^b	Usability for evaluation ^c	
		Transport	Land-use Demand Supply		Temporal	Individual			Economic impacts	Social impacts
<i>Infrastructure-based measures</i>	Linneker and Spence (1992), AVV (2000), DETR (2000)	±	-	-	±	-	+	+	±	-
<i>Location-based measures</i>										
• Contour measure	Ingram (1971), Wickstrom (1971), Wachs and Kumagai (1973); Black and Conroy (1977), Guy (1983)	±	±	-	±	-	+	+	-	-
• Potential measure	Stewart (1947), Hansen (1959), Vickerman (1974); Linneker and Spence (1992), Handy (1994)	+	+	-	±	±	+	±	±	+
• Adapted potential measures	Weibull (1976), Shen (1998), Knox (1978); Joseph and Bantock (1982), Van Wee et al. (2001)	+	+	+	±	±	+	±	±	+
• Balancing factors	Wilson (1970, 1971), Geurs and Ritsema van Eck (2001, 2003)	+	+	+	±	±	+	±	±	+
<i>Person-based measures</i>	Miller (1991), Kwan (1998), Recker et al. (2001)	+	+	-	+	+	-	-	-	+
<i>Utility-based measures</i>										
• Logsum benefit measure	Koenig (1980), Sweet (1997), Niemeier (1997); Handy and Niemeier (1997)	+	+	-	-	±	+	±	+	+
• Space-time measure	Miller (1999)	+	+	-	+	+	-	±	+	+
• Balancing factor benefit measure	Martinez (1995), Martinez and Araya (2000)	+	+	+	-	±	+	±	+	+

K.T. Geurs, B. van Wee / *Journal of Transport Geography* 12 (2004) 127–140

^a Score: + = criterion satisfied; - = not satisfied; ± = partly satisfied.
^b Score: + = easy to operationalise or interpret; - = difficult; ± = moderately difficult.
^c Score: + = usable as indicator; - = not usable; ± = (potentially) usable as input for computations.

Tabel 2: Krachten van persoonsgebonden toegankelijkheid. Persoonsgebonden toegankelijkheid heeft bij de volgende componenten een bevredigende uitslag, zoals hierboven weergegeven; Transport, Land-use (Demand), Temporal (tijd), individual en social impacts. Bron: Geurs K., van Wee, B. (2004).

2.4 Groene ruimte

Groene ruimte wordt in het artikel van Maas et al. gedefinieerd als: “Alle publieke open ruimte met een mate van begroeiing”. Hieronder worden verstaan: parken, bossen, natuurgebieden en andere groene ruimte. Het kan een geplande groene ruimte zijn maar ook groene ruimte met een natuurlijk karakter (Maas et al. 2010). De definitie van groene ruimte kan voor respondenten anders zijn. In het artikel van Van Herzele en Wiedemann (2003) komt naar voren dat mensen meer dan alleen bovenstaande groene ruimte meenemen in de definitie. Rivieren, golfbanen, begraafplaatsen etc. worden ook gezien als groene ruimte. Omdat dit de eigen interpretatie van mensen betreft wordt in dit onderzoek de definitie van Maas et al. gebruikt.

In het artikel van Van Herzele en Wiedemann (2003) zijn criteria opgesteld voor de minimale afstand vanaf huis die moet worden afgelegd om een groene ruimte met een bepaalde grootte te bereiken. Dit is weergegeven in tabel 3 hieronder:

Minimum standards for urban green spaces (MIRA-S 2000)

Functional level	Maximum distance from home (m)	Minimum surface (ha)
Residential green	150	
Neighbourhood green	400	1
Quarter green	800	10 (park: 5 ha)
District green	1600	30 (park: 10 ha)
City green	3200	60
Urban forest	5000	>200 (smaller towns) >300 (big cities)

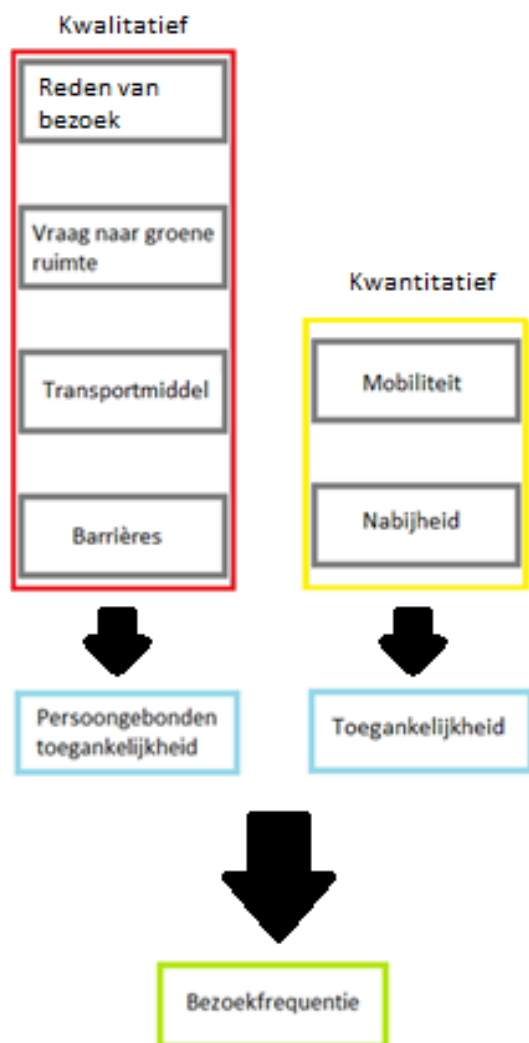
Tabel 3: Voorwaarden groene ruimte. Bron: Van Herzele A., Wiedemann T. 2003

Een kanttekening die bij de tabel gemaakt kan worden is dat er geen rekening wordt gehouden met persoonsspecifieke situaties. Deze tekortkoming wordt in dit onderzoek opgevangen door persoonsgebonden toegankelijkheid. In het artikel van Maas et al. wordt gesteld dat zelf geïnterpreteerde afstand een betere voorspeller is dan de werkelijke afstand. Als een groene ruimte bekend en gewaardeerd is onderschatten mensen de afstand sneller dan wanneer ze een groene ruimte niet kennen of niet waarderen (Maas et al. 2010).

2.5 Conceptueel model

Een combinatie van bovenstaande theorieën verklaart de bezoekfrequentie van een persoon aan de hand van persoonsgebonden toegankelijkheid en algemene toegankelijkheid. Uit tabel 2 hierboven over de krachten van persoonsgebonden toegankelijkheid blijkt dat; transport, vraag naar het gebruik van gebieden, individuele en sociale impact (barrières) en tijd als indicator gebruikt kunnen worden. Voor algemene toegankelijkheid zijn dit mobiliteit (overbrugde afstand) en nabijheid (fysieke afstand).

Het rode deel moet worden gevormd door kwalitatief verkregen data. Reden van bezoek: Dit is de tijd die de respondent denkt nodig te hebben om in de groene ruimte te komen. Vraag naar groene

ruimte: De behoefte aan groene ruimte is per persoon anders. Iemand die geen behoefte heeft aan groene ruimte zal minder snel geneigd zijn deze plekken op te zoeken. Transportmiddel: Dit betreft de vorm van transport die de respondenten gebruiken om in groene ruimte te komen. Dit heeft direct effect op de mobiliteit van de oudere, aangezien een persoon met meerdere transportmogelijkheden mobieler is dan een persoon die hier geen beschikking over heeft. Barrières: Dit zijn fysieke en/of sociale barrières die een persoon ervan weerhoudt een groene ruimte op te zoeken. Persoonsgebonden toegankelijkheid: De bovenstaande componenten bepalen de persoonsgebonden toegankelijkheid van een plek. Het gele deel is kwantitatief. Mobiliteit: Dit is afgelegde afstand om in een groene ruimte te komen. Nabijheid: Dit is de fysieke afstand die de respondent moet overbruggen om in een groene ruimte te komen. Deze factoren bepalen kwantitatief de toegankelijkheid van een plek. Bezoekfrequentie: De persoonsgebonden toegankelijkheid en de algemene toegankelijkheid kan bepalend zijn voor de frequentie waarmee de persoon de groene ruimte betreedt.

Figuur 1: Conceptueel model.

3. Methodologie

In het Methodologie-deel van dit onderzoek wordt toegelicht welke onderzoeksmethoden zijn gebruikt. De praktische manier van data-verzameling en de uitwerking en bewerking ervan. De methoden voor dataverzameling zijn: 1. GPS-tracker, 2. Dagboek, 3. Diepte-interview. De data-analyse van de gemeten data wordt uitgewerkt door: 1. GIS-analyse, 2. Transcribatie/ Coderen.

3.1 Dataverzameling

3.1.1 Selectie participanten

Voor het onderzoek zijn tien participanten gezocht. De eerste drie zijn gevonden in bekende kring. Van deze personen is vervolgens de vriendenkring benaderd. Deze procedure heeft ertoe geleid dat de personen uit verschillende sociale netwerken zijn gekozen. Alle vijf participanten zijn woonachtig in hetzelfde gebied, de gemeente Hellendoorn. De volgende drie participanten zijn benaderd in de woonomgeving van Gieten in Groningen. Hierbij zijn burens en familie benaderd. De laatste twee, woonachtig in Limburg, zijn ook familie. Door het kiezen voor bekenden en familie is de omgang tijdens de interviews ontspannen. Door een ontspannen sfeer zijn de interviews soepel verlopen.

3.1.2 Selecteren van groene ruimte

Bij het selecteren van groene ruimte op de gebruikte kaarten is een bodemgebruikskaart (BBG2010) van TOP10NL gebruikt. Hieruit is met ArcGIS een selectie gemaakt met alle bossen, parken & plantsoenen in Nederland.

3.1.3 GPS-Tracker

Ten eerste wordt er gebruik gemaakt van een GPS-tracker om de dagelijkse bewegingen van de respondent vast te leggen, net als in het onderzoek van Zeitler et al (2012). Met de gemeten data kan een beeld worden geschetst van het bewegingspatroon van de respondent. De trackers worden uitgedeeld aan tien respondenten. De respondenten krijgen de GPS-tracker 8 dagen mee. Eén dag wordt hiervan afgetrokken om een geheel te krijgen van 7 volle dagen, ofwel een volle week uit het leven van de respondenten. Omdat op de eerste dag de GPS-trackers later op de dag zijn aangezet is het nodig om deze onvolledige dag te verwijderen uit het databestand om een geheel te krijgen van 7 volle dagen. Na deze week worden de GPS-trackers weer opgehaald en de gemeten data worden door de begeleider van het onderzoek van de GPS-tracker afgehaald. Deze data worden bewerkt in het computerprogramma CommonGIS. Hierover meer in paragraaf 3.5.

Bij alle respondenten is het verzamelen van de GPS-data probleemloos verlopen. Aan het begin van elk interview is gevraagd hoe het dragen van de GPS-tracker is bevallen en hier werd alleen maar positief op gereageerd. De respondenten waren niet bewust bezig met het apparaatje tijdens de week en het opladen in de avond verliep goed. Bij een enkele respondent was het niet duidelijk of het apparaatje binnenshuis of tijdens het sporten ook gedragen moest worden maar dit heeft voor het verzamelen van de gegevens niet uitgemaakt. Een enkeling heeft de GPS-tracker niet op de afleverdag direct aangezet maar pas de volgende ochtend. Ook dit zorgde niet voor problemen omdat er nog wel zeven volledige dagen gevuld waren.

3.1.4 Dagboek

Naast het dragen van een GPS- tracker is het van belang dat de respondenten een dagboek bijhouden. Hierin worden alle activiteiten van de respondenten, in de week waarin ze de GPS-tracker bij zich houden, genoteerd. Deze informatie helpt bij het analyseren van de gemeten GPS-gegevens en maakt duidelijk waar eventuele onzekerheden ontstaan over het middel van vervoer. Ook fungeert het dagboek als geheugensteun voor de respondent (Latham, 2010). Ook is het gunstig om het dagboek te analyseren vóór het houden van een interview, dit helpt bij het volgen van de dagelijkse routines van de respondent (Latham, 2010). Bijzondere gebeurtenissen worden ook genoteerd om vertekende beelden te kunnen verklaren tegenover de respondent en in het onderzoek. De activiteiten die de respondent onderneemt in dit onderzoek zijn niet van belang bij het bepalen van de toegankelijkheid van groene ruimte. Wel kan het dagboek een beeld geven van de mobiliteit en de reden van het bezoeken van groene ruimte. Het invullen van de dagboeken verliep over het algemeen goed. Alleen is het dagboek van één respondent niet afgeleverd maar dit maakte voor het interview uiteindelijk niet uit. Wel was het niet voor elke respondent even duidelijk hoe gedetailleerd het dagboek ingevuld moest worden. Zo was het bij de één erg gedetailleerd en had de ander alleen de grote lijnen van de ondernomen activiteit opgeschreven. In bijlage 8.5 is een voorbeeld te vinden van een dag uit het dagboek van een respondent.

3.1.5 Diepte- Interview

Vervolgens wordt een diepte-interview opgesteld waarin naar voren moet komen hoe ouderen de toegankelijkheid van groene ruimte ervaren, rekening houdend met afstand en nabijheid en sociale en fysieke barrières. Hoe vaak, en hoe, gaan ze naar deze plekken. Een diepte-interview in een semi-gestructureerde vorm scheidt de mogelijkheid voor de participant om open te antwoorden (Longhurst, 2010). Dit is in dit geval een goede methode om een beeld te kunnen scheppen hoe de participanten de afstand tot groene ruimte ervaren en hoe en waarom ze hierheen gaan. Om de participanten goed op hun gemak te laten voelen wordt het interview afgenomen bij de respondent thuis en wordt het interview niet direct afgenomen maar eerst wordt een inleidend gesprek gevoerd zodat alle partijen zich op hun gemak voelen (Longhurst, 2010). De combinatie van de GPS- tracker, een dagboek en een diepte-interview is gunstig omdat het mogelijk is het bewegingspatroon van de respondenten te analyseren en op basis daarvan het interview op te stellen.

Voor het afnemen van de diepte-interviews zijn eerst de GPS- data en het bewegingspatroon, dat daaruit volgt, geanalyseerd. Samen met het dagboek is een beeld gevormd van de meetweek van de respondent. Door de GPS- gegevens met groene ruimte te overlappen en te markeren is duidelijk te zien wanneer de respondent de groene ruimte betreedt. Als de respondent langer op een plek binnen de groene ruimte is gebleven wordt dit ook aangegeven. In figuur 3 is een kaart weergegeven in welke vorm deze is meegenomen ter ondersteuning van het interview, om de respondent er bewust van te maken hoe vaak hij groene ruimte betreedt.

Het afnemen van de diepte-interviews verliep goed. De eerste paar interviews verliepen iets geforceerder dan de interviews die erop volgden. Door gebrek aan ervaring werd erg vastgehouden aan de interview-guide, weergegeven in bijlage 8.2, wat af en toe statisch overkwam. Naarmate er meer interviews werden afgenomen ging het steeds soepeler en was de interview-guide meer een geheugensteun geworden. In bijlage 8.4 is een transcript van een diepte-interview opgenomen.

Na het afnemen van de diepte-interviews worden deze getranscribeerd. Na dit proces volgt het coderen. Coderen is het evalueren en organiseren van data om deze te kunnen begrijpen. Het helpt de onderzoeker categorieën en patronen te begrijpen (Cope, 2010). In dit onderzoek moeten deze

categorieën antwoorden geven op de deelvragen die helpen de hoofdvraag te beantwoorden. In de bijlage 8.2 is een overzicht te vinden van de categorieën die de antwoorden beschrijven. Hier zijn later analytische codes aan verbonden die de hoofdredenen weergeven (Cope, 2010).

Verschillende beschrijvende codes zijn naar voren gekomen. Deze zijn als volgt: Reden van bezoek, vervoersmiddel, motivatie om naar specifieke plek af te reizen, sociale en fysieke barrières, bereikbaarheid groene ruimte en frequentie van bezoek. In bijlage 8.3 is een transcript opgenomen met daarop weergegeven waar de aangegeven codering is toegepast. Om deze codes een betere beschrijving te geven zijn analytische codes gegeven aan de antwoorden van de respondent. Analytische codes vatten de beschrijvende codes samen in de context van het onderzoek. De ene motivatie of barrière is niet gelijk aan de ander dus om een beter beeld van de daadwerkelijke motivatie van de respondent te krijgen zijn deze analytische codes van belang (Cope, 2010).

Beschrijvende codes	Analytische codes
Reden van bezoek	Gezondheid Recreatie
Vervoersmiddel	Lopen Fiets Auto
Motivatie om naar groene ruimte te reizen	Rust Afwisseling Voorzieningen Water Tijd Wandelen
Bereikbaarheidservaring	Goed Bereikbaar*
Sociale en fysieke barrières	Weer Afnemende interesse Slecht onderhoud Afhankelijkheid - Echtgenoot - Huisdier Loslopende honden
Bezoekfrequentie	Iedere dag (min. 1 keer per dag) Regelmatig (2 à 3 keer per week) Wekelijks (1x keer week) Sporadisch (Geen regelmaat, minder dan bovenstaand)

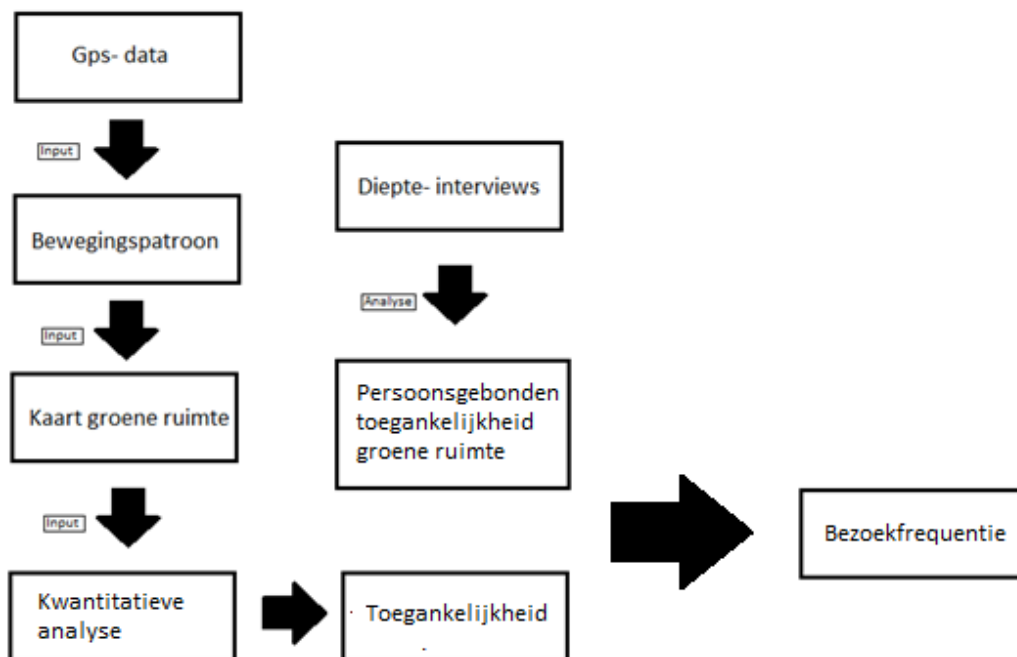
Tabel 4. Overzicht van codering van de transcripten. In deze tabel is te zien welke analytische codes zijn gekozen voor het verklaren van de beschrijvende codes. Links staan de beschrijvende codes zoals die eerder zijn toegelicht. Rechts staan de analytische codes die in de context van de interviews naar voren zijn gekomen. Bij bereikbaarheidservaring is één code toegekend omdat dit het enige antwoord was dat de respondenten gaven.

3.2 Ethiek

Het is van belang dat tijdens dit onderzoek ethisch gedrag wordt getoond. Ethisch gedrag beschermt de rechten van individuen en organisaties die betrokken zijn bij het onderzoek (Hay, 2010). Ook is ethisch gedrag gunstig voor het afnemen van het diepte-interview omdat dit een aangenaam klimaat waarborgt (Hay, 2010). Daarbij moet de universiteit zich kunnen beschermen tegen onethisch gedrag van de student en daarom is het van belang aandacht te besteden aan dit onderwerp (Hay, 2010). Tijdens dit onderzoek moet dus rekening gehouden worden met de respondenten en moeten hun antwoorden en hun gedrag worden gerespecteerd. Dit is beter voor de kwaliteit van het onderzoek omdat dit zorgt voor een ontspannen sfeer.

3.3 Analyseschema

Om een goede start te maken is een analyseschema opgesteld waarin de stappen worden weergegeven die tijdens het onderzoek zijn genomen. Als eerste worden de GPS- data van de respondenten verzameld. Deze worden bewerkt in het software programma 'CommonGIS'. Hier volgt een bewegingspatroon uit. Dit bewegingspatroon geeft de gemeten mobiliteit van de respondenten weer. Dit bewegingspatroon wordt geïntegreerd in een kaart waarop alle groene ruimte van Nederland is weergegeven. Deze kaart wordt hierna geanalyseerd om een kwantitatief beeld te krijgen van welke groene ruimtes de respondenten betreden. Deze kaart wordt meegenomen naar de interviews om de respondenten bewust te maken waar en wanneer ze de groene ruimte betreden. Na de diepte-interviews worden de verkregen data aan de hand van de criteria van persoonsgebonden toegankelijkheid geanalyseerd.

Figuur 3: Analyseschema.

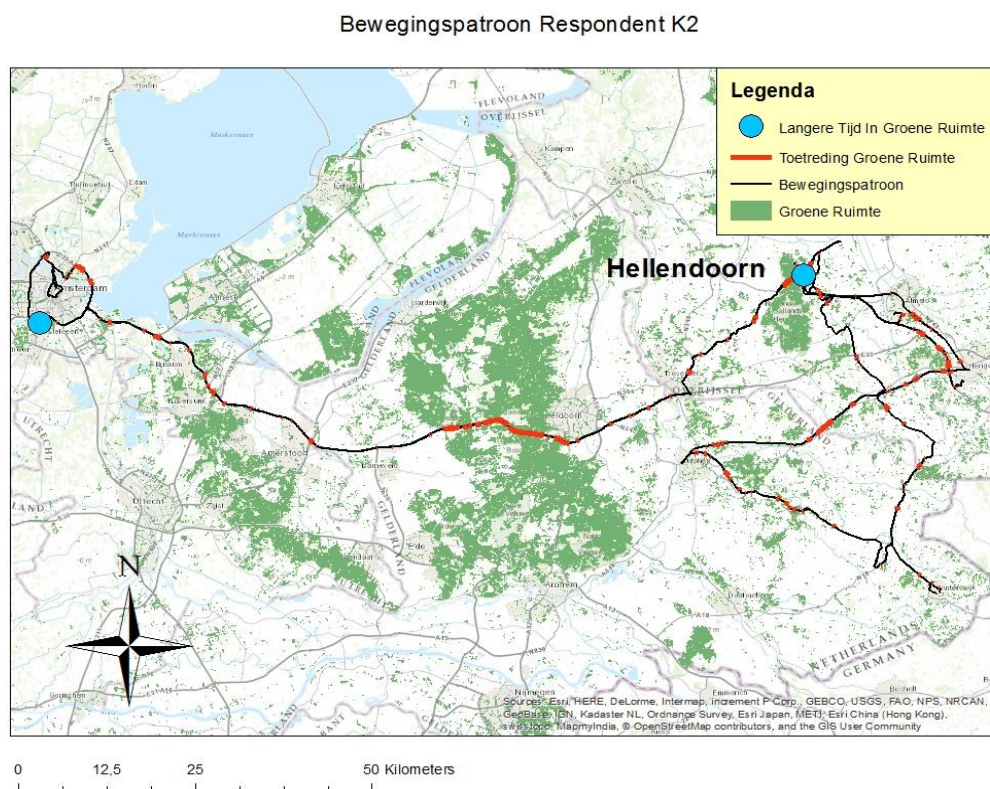
3.4 Data-analyse in GIS

Aan de hand van de GPS-data afkomstig van de GPS- tracker van elke participant, zijn de volgende stappen gevolgd. Als eerste wordt een bestand van de GPS tracker met de X en de Y coördinaten en de datum en de tijd van de gemeten punten ingeladen in het computerprogramma commonGIS. Outliers, de punten die door slechte satellietontvangst uitschieten, worden handmatig verwijderd. Dit om een zo min mogelijk vertekend beeld te krijgen van het bewegingspatroon van de respondent.

Na de bewerking van de GPS- data worden deze geanalyseerd en als volgt bewerkt. Eerst wordt een basiskaart toegevoegd genaamd Topo (in RD). Dit is een neutrale topografische basiskaart waar duidelijk gegevens op weergegeven kunnen worden. Door de grijze kleur is het eenvoudig om kleuren te kiezen die representatief overkomen en elkaar niet in de weg gaan zitten. Ten tweede wordt een selectie van Bossen, Parken en Plantsoenen toegevoegd uit de bodemgebruikskaat (BBG2010) van TOP10NL, een uitgebreid topografisch databestand. Deze wordt donkergroen gemaakt om op te vallen op de grijze ondergrond. De lijnen en punten van de GPS- data worden met de tool: Intersect gebonden aan de groene ruimte. Zo is te zien waar en wanneer de respondent de

groene ruimte betreedt, of lang in de groene ruimte is verbleven. De lijnen zijn felrood, dit steekt af tegen het groen en maakt duidelijk dat dit het belangrijkste is op de kaart.

Als een respondent langer dan 10 minuten is verbleven op één bepaalde plek, een vierkant met een diagonaal van 80 meter, dan wordt dit als activiteit gezien. Activiteiten worden gegroepeerd tot plekken op basis van de volgende eigenschappen: een maximale groepsradius van 100 meter en ongebalanceerde groepen (group mass centre not at geometric centre) worden gesplitst in groepen met een minimum groepsradius van 20 meter. Hierna wordt de gemiddelde duur van het verblijf op de plek en de totale duur van het verblijf op de plek berekend. De startdatum en het start-uur van elk bezoek wordt in de attribuuttabel per plek weergegeven.

Figuur 4: Kaart bewegingspatroon en groene ruimte. De zwarte lijn geeft het bewegingspatroon aan van de respondent. Groen is de groene ruimte in Nederland. Waar de respondent de groene ruimte betreedt is rood gemarkeerd. Waar de respondent langer in de groene ruimte is geweest is aangegeven met een blauwe stip.

Trajecten, lijnstukken van het bewegingspatroon, worden gesplitst op basis van de grenzen van de groene ruimte. Voor de trajecten wordt de snelheid, de duur en de afstand berekend en toegevoegd aan de attribuuttabel. Daarnaast wordt per traject het ID van de beginplek en het ID van de eindplek ook in de attribuuttabel opgenomen. Als laatste worden de trajecten en de plekken geëxporteerd en in ArcGIS in een geodatabase gezet. De trajecten zijn lijn-bestanden en de plekken zijn punt-bestanden.

4. Resultaten

In dit deel worden de resultaten van het onderzoek besproken worden.

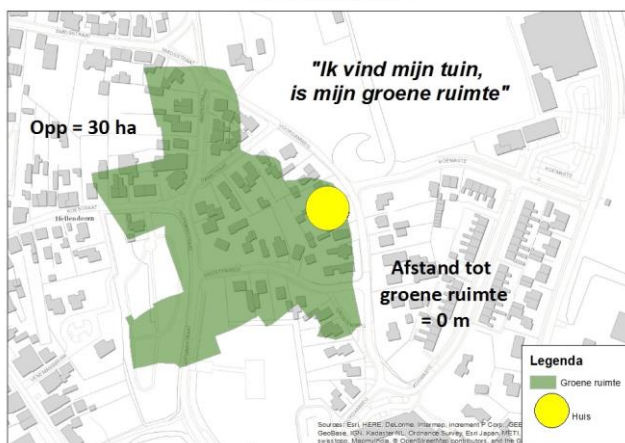
4.1 Resultaten

Bij 4 van de 10 respondenten zijn tijdens de meetweek momenten voorgekomen waarop zij de groene ruimte hebben bezocht. Hier is een kwantitatieve analyse op uitgevoerd aan de hand van de voorwaarden van tabel 3. De andere respondenten bezoeken ook groene ruimte maar niet tijdens de meetweek. Wel zijn van alle respondenten kwalitatieve data verzameld met betrekking tot groene ruimte.

Respondent	K2	K4	E2	E3
Afstand tot groene ruimte (m)	0	30	2500	2900
Oppervlakte groene ruimte (ha)	30	404	415	319
Bezoekfrequentie	Regelmatig	Iedere dag	Wekelijks	Regelmatig
Reden van bezoek (Specifiek voor deze groene ruimte)	Eigen groen	Hond	Wandelen	Wandelen
Transport	Lopen	Lopen	Lopen	Lopen

Tabel 5. Overzicht van specifiek bezoek aan groene ruimte.

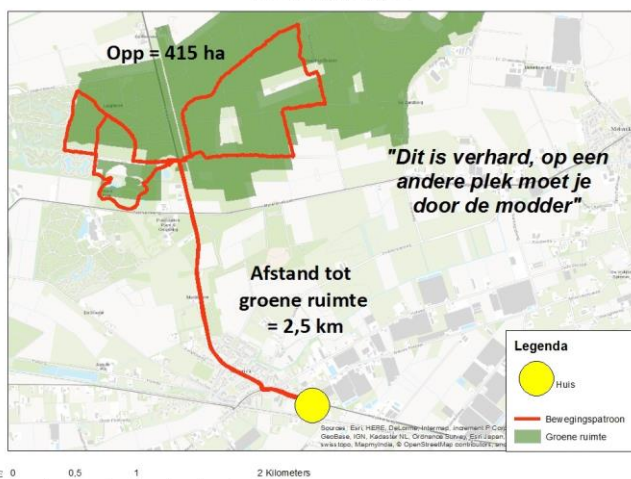
Respondent K2

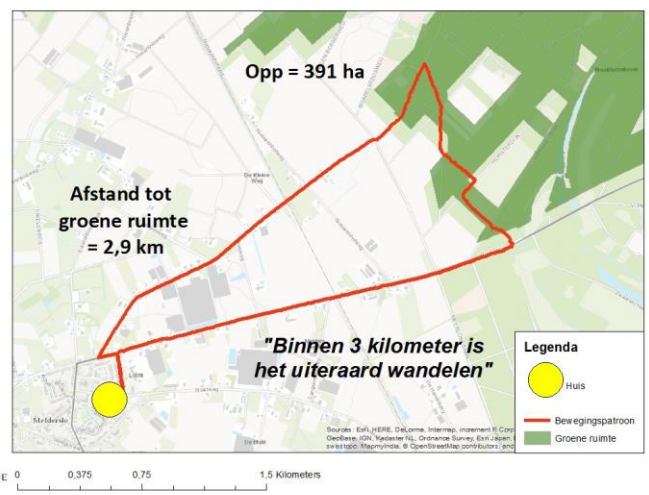
Respondent K4

Respondent E2

Respondent E3

Figuur 5: Kaarten van respondenten van specifiek bezoek aan groene ruimte.

De afstand tot groene ruimte is bij deze cases kleiner dan de minimale afstand die zou worden afgelegd voor een groene ruimte met een bepaalde oppervlakte, weergegeven in tabel 2 van *Van Herzele en Wiedemann* (2003). Dit zou kunnen komen door het feit dat deze respondenten in een ruraal gebied wonen waar groene ruimte met een grote oppervlakte veel voorkomt. Bij drie van deze cases is de bezochte groene ruimte ongeveer 400 hectare. Dit is al 100 hectare meer dan de grootste minimale oppervlakte van tabel 2 wat >300 hectare betreft. De afstand die in deze cases wordt afgelegd is aanzienlijk kleiner. Dit verklaart wel waarom de respondenten de groene ruimte als “goed bereikbaar” bestempelen. Er hoeft weinig afstand te worden overbrugd voor een relatief grote groene ruimte. Respondent K4, die 30 meter van de bezochte groene ruimte woont bezoekt deze elke dag. Hier is een duidelijke relatie met afstand en bezoekfrequentie. Uit het interview is dit ook gebleken.

“Ik denk dat hoe groener de omgeving is waar je woont hoe meer je er gebruik van maakt. Ik denk dat hoe minder moeite je voor iets hoeft te doen des te vaker kom je er ook mee in aanraking.”

Respondent K2 woont in groene ruimte. Wel bezoekt hij regelmatig andere groene ruimte op voor afwisseling. Dit is een reden van bezoek die niet uit de literatuur naar voren is gekomen. Hier is naar voren gekomen dat lichaamsbeweging de meest voorkomende reden is. Voor respondenten E2 en E3 is lichaamsbeweging wel een hoofdreden wat overeenkomt met het onderzoek van Pleson et al.

4.1.1 Hoe vaak bezoeken ouderen groene ruimte?

Hoe vaak de respondenten groene ruimte bezoeken loopt erg uiteen. De meeste respondenten vinden het lastig het bezoek aan groene ruimte te kwantificeren. Wat opvalt is dat acht van de tien respondenten meerdere keren per week, bewust groene ruimte opzoeken. Vier respondenten zoeken regelmatig groene ruimte op. Nog twee respondenten zoeken wekelijks de groene ruimte op. Iedere dag en sporadisch is één keer genoemd. Respondenten die regelmatig (2 à 3 keer per week) de groene ruimte opzoeken hebben dit benadrukt.

“Twee keer zeker. Daar is dan de wandeling op afgestemd.”

Opvallend is, omdat de respondenten allemaal in rurale gebieden wonen, dat de woonomgeving invloed heeft op het bezoeken van groene ruimte. Alle respondenten zijn zich bewust van het feit dat ze in een groene omgeving wonen en zijn ook bewust om deze reden daar gaan wonen. In het onderzoek van Maas et al. (2010) wordt gesteld dat grotere afstand tot groene ruimte, afname van de bezoekfrequentie tot gevolg heeft.

4.1.2 Wat is de afstand die ouderen moeten afleggen tot groene ruimte?

Wat heel duidelijk naar voren is gekomen, is dat elke respondent groene ruimte goed bereikbaar vindt. Als de respondenten naar een specifieke plek gaan waarvoor ze langer moeten reizen, doen ze dit met een reden. De respondenten die water als motivatie hebben om een groene ruimte op te zoeken waren bereid om meer dan een uur te reizen naar deze plekken maar vonden dit niet ver. Het feit dat de respondenten alles goed bereikbaar vinden heeft te maken met het vervoer. Dit komt niet overeen met een theorie van, van Herzele en Wiedeman (2003). Deze theorie stelt dat de kwaliteit van de groene ruimte toeneemt als aan de ‘preconditions for use’ wordt voldaan. Deze bestaan uit afstand en veiligheid. Maar uit analyse van de interviews blijkt dat afstand niet zwaar meetelt in het bezoeken van groene ruimte bij de respondenten.

“Ja d’r is overal ruimte, tenminste waar ik overal geweest ben, ook in de Peel er is parkeergelegenheid genoeg. Laten we zeggen voor een vreemde zijn die goed aangegeven, goed bereikbaar.”

Bij de vier cases eerder beschreven is een duidelijke afstand naar voren gekomen. Bij de andere zes cases was dit niet naar voren gekomen.

4.1.3 Hoe gaan ouderen naar groene ruimte?

De manier van vervoer die ouderen gebruiken om in groene ruimte te komen verschilt erg. Dit heeft te maken met de nabijheid van groene ruimte en het feit dat elke respondent beschikt over een auto en hiermee mag rijden. Doordat de ouderen makkelijk de auto pakken zijn ze niet beperkt in afstand.

“ja wij willen ook wel eens met de auto een 50 km afleggen om ergens anders ook van de mooie natuur te genieten.”

“En zondags vooral, dan wil je niet in huis zitten, dan gaan we of op fiets heen, of eh. Meestal met de auto even hoor, dan laten we die daar staan, dan zijn we ook het snelst weer thuis.”

Eén respondent was slecht ter been maar was nog steeds in staat de auto te pakken. Elke respondent gaat wel eens lopend naar een groene ruimte of reist met de auto naar een groene ruimte om daar verder te lopen. Vijf van de tien respondenten fietst doelbewust naar groene ruimte of neemt de fiets mee met de auto om door een verder gelegen groene ruimte te fietsen.

4.1.4 Waarom bezoeken ouderen groene ruimte?

Alle respondenten zoeken de groene ruimte op voor recreatieve doeleinden. En de helft van de respondenten doet dit ook voor de gezondheid. Het feit dat ze de groene ruimte voor lichaamsbeweging bezoeken komt overeen met het onderzoek van Pleson et al. (2014), en Maas et al. (2006) waarin naar voren is gekomen dat bij ouderen die in de buurt van groene ruimte wonen het gezondheidsgevoel toeneemt ten opzichte van ouderen die minder dicht bij groene ruimte wonen.

Naast deze hoofdredenen zijn nog zes motivaties om naar een bepaalde groene ruimte te reizen opgegeven. Een reden die door zeven respondenten is genoemd is ‘afwisseling’.

“Daar zijn we al een paar keer geweest nou dan gaan we iets anders zoeken, dus het is niet altijd hetzelfde, daar heb ik een hekel aan.”

De respondenten die afwisseling als motivatie hebben benadrukken dat ze, omdat ze er al jaren wonen, de omgeving zeer goed kennen. Nog een reden die vaker voorkomt, zes in dit geval is ‘rust’.

“Ik denk dat je daar een beetje tot rust komt. Ik mag graag buiten zijn.”

Naast deze twee redenen zijn er nog enkele te noemen die uit de interviews zijn gekomen. De aanwezigheid van voorzieningen als parkeerplaatsen, fietspaden en wandelroutes zijn redenen om een groene ruimte te bezoeken. Ook is de aanwezigheid van water twee keer naar voren gekomen als reden om de groene ruimte op te zoeken. Water is in dit onderzoek niet opgenomen in de definitie van groene ruimte. Dit voorval is wel benadrukt door Van Herzele en Wiedemann (2003).

“Het is uitzonderlijk belangrijk om water in de groene ruimte te hebben. Ik heb altijd bootjes gehad en ik heb nog een bootje en ik vind waterlandschappen veel mooier dan de zandlandschappen.”

4.1.5 Zijn er barrières bij het bezoeken van groene ruimte?

Om een plek te bezoeken moet deze aan voorwaarden voldoen die het waard maken naar deze specifieke plek af te reizen. Ook zijn er meer algemene redenen die als barrière fungeren om niet naar deze groene ruimte af te reizen, bijvoorbeeld het weer.

“Ja met dit weer ga je niet zo snel de bossen in, het is allemaal een modderpoel.”

4.1.5.1 Fysieke barrières

De meest voorkomende fysieke barrière die respondenten ervan weerhoudt groene ruimte te betreden is ‘het weer’. Opvallend is dat deze reden niet per sé slaat op de groene ruimte zelf. Zeven van de tien respondenten gaven dit als reden om niet naar een groene ruimte af te reizen. De respondenten hebben deze reden zelf aangekaart.

Respondent E2 heeft het weer als barrière genoemd. Opvallend is dat deze persoon naar een specifieke groene ruimte gaat omdat daar verharde paden zijn. Voor twee van de tien respondenten was slecht onderhoud een reden om niet naar bepaalde groene ruimte te gaan. Al is de reden van het niet bezoeken van deze plekken door slecht onderhoud niet dezelfde als de theorie van Lee en Maheswaran (2011). Uit deze theorie is gebleken dat dit het gevoel van veiligheid zou doen verminderen. Voor de respondenten van dit onderzoek was veiligheid echter niet de reden. Ook na het doorvragen over hangjongeren, of door het donker reizen, heeft hier geen verandering in gebracht. Eén respondent vindt bepaalde groene ruimte saai en ziet dit als een reden om daar minder vaak heen te gaan.

“Ja dit is veel saaier. Dit is een park, dit zijn aangelegde vijvers met woonwijken eromheen. En hier is nou ook allemaal bewoning. En hier loop je dus hier weg dan loop je wel door de weilanden heen, de grasvelden. Maar daar staan geen bomen. En dan moet je dus gewoon verder.”

4.1.5.2 Sociale barrières

Wat sociale barrières betreft zijn de redenen om naar groene ruimte te reizen divers. Eén respondent is afhankelijk van de honden bij het bezoeken van groene ruimte. Een voorwaarde voor deze respondent is dat de honden los kunnen lopen. Een andere respondent ziet loslopende honden juist als een reden om niet een bepaalde groene ruimte te bezoeken. Nog een respondent gaat alleen wandelen als de echtgenoot dat wil en zal niet zo snel alleen gaan.

4.2 Invloed van toegankelijkheid op bezoekfrequentie

Om de invloed van persoonsgebonden toegankelijkheid op de bezoekfrequentie te bepalen is een systeem opgesteld en toegelicht in tabel 5. Als de bezoekfrequentie wordt vergeleken met de mate van persoonsgebonden toegankelijkheid zoals die hier is opgesteld, is er veel verschil te zien tussen de respondenten. Respondent K4 heeft de hoogste bezoekfrequentie, maar scoort niet het hoogst in persoonsgebonden toegankelijkheid voor groene ruimte. Terwijl de afstand tot de groene ruimte maar 30 meter betreft. De respondenten die volgens dit systeem de grootste persoonsgebonden toegankelijkheid voor groene ruimte hebben bezoeken de groene ruimte het minst. Wat wel opvallend is, is dat de respondenten die de groene ruimte opzoeken om gezondheidsredenen de groene ruimte overwegend vaker bezoeken.

Respondent	K1	K2	K3	K4	K5	E1	E2	E3	E4	E5	Totaal
Reden van bezoek (Gezondheid)	-	X	X	-	-	X	-	X	-	X	5
Reden van bezoek (Recreatie)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
Vervoersmiddel (Lopen)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
Vervoersmiddel (Fiets)	X	-	-	-	X	X	-	-	X	X	5
Vervoersmiddel (Auto)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
Motivatie om naar specifieke plek af te reizen	Wandelen	Water Afwisseling	Water Tijd	Rust Afwisseling	Rust	Rust Afwisseling	Rust Afwisseling Voorzieningen	Rust Afwisseling Voorzieningen	Afwisseling	Rust Afwisseling	
Fysieke/Sociale Barrières	Weer	Afnemen interesse Slecht onderhoud	Saaie omgeving	Afhankelijk van huisdier	Weer	Loslopende Honden Slecht onderhoud Weer	Weer Drukke weg	Weer	Weer	Weer	
Bereikbaarheid Groene Ruimte	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	Goed Bereikbaar	
Frequentie van bezoek	Sporadisch	Regelmatig	Regelmatig	Iedere dag	Wekelijks	Sporadisch	Wekelijks	Regelmatig	Sporadisch	Regelmatig	

Respondent	K1	K2	K3	K4	K5	E1	E2	E3	E4	E5
Reden van bezoek	R	GR	GR	R	R	GR	R	GR	R	GR
Vervoersmiddel	+++	++	++	++	+++	+++	++	++	+++	+++
Barrières	-	--	-	-	---	--	-	-	-	-
Persoongebonden Toegankelijkheid	2	0	1	1	0	1	1	1	2	2
Bezoekfrequentie	+	+++	+++	++++	++	+	++	+++	+	+++

Tabel 6: Overzicht resultaten. In deze tabel is te zien welke factoren bij het bezoeken van groene ruimte een rol spelen bij elke respondent afzonderlijk.. De onderste tabel geeft aan wat de hoofdredenen van bezoek is. G zijn gezondheidsredenen en R zijn recreatieve redenen. Het verschillende aantal vervoersmiddelen is opgeteld en aangegeven met +. De hoeveelheid barrières die de respondenten ervan weerhoudt een groene ruimte op te zoeken zijn aangegeven met -. De barrières zijn afgetrokken van het aantal gebruikte vervoersmiddelen om een indicatie te geven in hoeverre persoonsgebonden toegankelijkheid een rol speelt. Hierbij is 0 het minst toegankelijkheid in dit onderzoek en 2 het meest toegankelijk De bezoekfrequentie zoals in de bovenste tabel is aangegeven met + sporadisch, ++ wekelijks, +++ regelmatig, ++++ iedere dag.

5 Conclusies en Aanbeveling

In dit deel worden de conclusies toegelicht die volgen uit het uitgevoerde onderzoek. Ook zullen hier aanbevelingen worden gegeven voor vervolgonderzoek.

5.1 Conclusies

De resultaten uit dit onderzoek zijn niet eenduidig. Om een beeld te krijgen van de toegankelijkheid van groene ruimte moet deze per respondent bekeken worden. In de vier cases die zijn vergeleken blijkt dat deze personen dichtbij relatief grote groene ruimte wonen. De afstand tot de groene ruimte lijkt bij één respondent een reden te zijn om deze elke dag te bezoeken. Voor de andere geldt dat een korte afstand niet de reden is om een groene ruimte vaker te bezoeken. Uit de interviews met de andere respondenten blijkt ook dat afstand en dus de toegankelijkheid (gemeten door afstand) geen voorwaarde is. Deze respondenten zijn bereid langer te reizen om een bepaalde groene ruimte op te zoeken met afwisseling als voornaamste motivatie. Dit drijft de respondenten dan ook naar verder gelegen gebieden omdat deze groene ruimtes meer te bieden hebben. Dit is opvallend omdat uit de theorie naar voren is gekomen dat ouderen voornamelijk groene ruimte bezoeken voor lichaamsbeweging. Deze reden is wel genoemd door respondenten maar komt niet het vaakst aan bod.

In alle gevallen zijn recreatieve doeleinden de reden om groene ruimte op te zoeken. In de helft van de gevallen is gezondheid ook een reden. De respondenten die de groene ruimte opzoeken voor gezondheidsredenen zoeken de groene ruimte vaker op. Elke respondent vindt de groene ruimte waar ze heen gaan goed bereikbaar. Dat de respondenten verder moeten reizen vinden ze niet vervelend. Omdat de respondenten allemaal erg makkelijk met de auto ergens heen gaan zijn ze mobiel en speelt afstand geen grote rol bij het bezoeken van groene ruimte. Ook gaan alle respondenten wel eens lopend naar een groene ruimte mits deze op loopafstand gelegen is. De conclusie die volgt uit dit onderzoek is dat de persoonsgebonden toegankelijkheid de bezoekfrequentie bepaald. De afstand tot een groene ruimte heeft geen invloed op de bezoekfrequentie van de respondenten.

5.2 Aanbeveling

Voor verder onderzoek naar de toegankelijkheid van groene ruimte, kan een vergelijking worden gemaakt tussen respondenten uit rurale gebieden en respondenten uit urbane gebieden. In een urbaan gebied is het mogelijk duidelijker wat mensen ervaren als groene ruimte omdat groene ruimte hier schaarser is dan in een ruraal gebied. Het kan zijn dat mensen in urbane gebieden doelbewuster naar parken, plantsoenen of bossen afreizen omdat deze schaarser zijn dan op het platteland. Ook het kan zijn dat de aanwezigheid van andere fysieke of sociale barrières ze juist tegenhoudt.

6 Reflectie

Het is als student lastig om in contact te komen met ouderen van 65 jaar of ouder. Toch zijn deze mensen bereid om te helpen bij het zoeken naar respondenten. Deze ouderen kennen zelf meer mensen uit deze leeftijdscategorie. De GPS-data werden op tijd verzameld en het transcribeerproces werd spoedig afgerond.

Het interviewen met een medestudent verloopt goed omdat je ideeën kan delen en elkaar motiveert omdat je afhankelijk van elkaar bent. In dit geval was het maken van een interview-guide lastig. Mijn partner bij het interviewen had een ander onderwerp wat ertoe leidde dat we in principe twee verschillende interviews afnamen bij elke respondent. Dit gaf af en toe verwarring voor de respondent omdat deze bleef hangen in het ene onderwerp terwijl dat niet de bedoeling was. Toch krijg je hier na een paar interviews ervaring mee en weet je dit goed duidelijk te maken aan de respondenten.

Er zijn bijzondere inzichten naar voren gekomen door de werkwijze waarmee dit onderzoek is uitgevoerd. De GPS-tracker en het dagboek gaven een duidelijk beeld van de meetweek van de respondenten. Door een beeld te hebben van het bewegingspatroon van de respondenten en de aanvulling van het dagboek is het maken van een diepte-interview een bijzondere opgave. De onderzoeker kan zijn werkwijze aanpassen door de GPS-data van te voren te analyseren en te zien hoe, hoelang, waar en wanneer een respondent op een plek is geweest. In combinatie met het dagboek zorgt dit voor een zeer uitgebreid vooronderzoek. Er zijn ook punten die deze vorm van onderzoek minder representatief maken. Aangezien de gegevens zijn gemeten van één volle week gaat het om een momentopname. Dit is dan ook tijdens de diepte-interviews vaker aangekaart omdat de antwoorden niet altijd overeen kwamen met het dagboek of de GPS-data. Waar mensen aangeven dat het een normale week was zonder uitschieters in het dagelijkse leefpatroon, bleek dat niet uit de GPS-data.

7 Literatuur

- Coeterier, J.F., 2000. Hoe beleven wij onze omgeving? Resultaten van 25 jaar omgevingspsychologisch onderzoek in stad en landschap.
- Cope, M. (2010). Coding transcripts and diaries. In Clifford, N., French, S. & Valentine, G. Key Methods in Geography. P. 440-452. London: Sage Publications.
- Dijkstra H. en J. van Lith-Kranendonk. 2000. *Schaalkenmerken van het landschap in Nederland Monitoring Kwaliteit Groene Ruimte (MKGR)*. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-rapport 040.
- Geurs K., van Wee, B., 2004. Accessibility evaluation of land-use and transport strategies: review and research directions. *Netherlands Environmental Assessment Agency, National Institute for Public Health and the Environment*. Delft University of Technology, Delft, The Netherlands.
- Haugen K. 2012. The Accessibility Paradox: Everyday geographies of proximity, distance and mobility. Department of Geography and Economic History. Umea University, Sweden.
- Hay, I. (2010). Ethical Practice in Geographical Research. In Clifford, N., French, S. & Valentine, G. Key Methods in Geography. P. 35-48. London: Sage Publications.
- John K. Stanley, David A. Hensher, Janet R. Stanley, Dianne Vella-Brodrick. 2011. *Mobility, social exclusion and well-being: Exploring the links*. Transportation Research Part A Policy And Practice. October 2011.
- Latham, A. (2010). Diaries as a research method. In Clifford, N., French, S. & Valentine, G. Key Methods in Geography. P. 189-201. London: Sage Publications.
- Lee A.C.K., Maheswaran R., 2011. The Health Benefits of Urban Green Spaces: A Review of the Evidence. *Journal Public Health*. 33 (2):212-222.
- Longhurst, R. (2010). Semi-structured Interviews and Focus Groups. In Clifford, N., French, S. & Valentine, G. Key Methods in Geography. P. 103-115. London: Sage Publications.
- L. Rosso A., H. Auchincloss A., L. Michael Y., 2011. The Urban Built Environment and Mobility in Older Adults: A comprehensive Review. *Journal of Aging Research*. Volume 2011.
- Maas J., Verheij R.A., Groenewegen P.P., de Vries S., Spreeuwenberg P., 2006. *Green space, urbanity, and health: how strong is the relation?* *J Epidemiol Community Health* 2006;60:587-592.
- Maas J., Verheij R.A., Groenewegen P.P., de Vries S., Spreeuwenberg P., 2010. *Influences on the use of urban green space – A case study in Odense, Denmark*. *Urban Forestry & Urban Greening* Volume 9, Issue 1, 2010, Pages 25-32. Top10NL. Bodemgebruikkaart (BBG2010).
- Tyrväinen L., Mäkinen K., Schipperijn J. 2006. Tools for mapping social values of urban woodlands and other green areas. *Landscape and Urban Planning* (2007) 5-19.
- Pleson E., Nieuwendyk L.M., Lee K.K., Chaddah A., Candace I.J., Nykiforuk., Schopfloch D., 2014. *Understanding Older Adults' Usage of Community Green Spaces in Taipei, Taiwan*. *Int J Environ Res Public Health*. 2014 Feb; 11(2): 1444-1464.

Van den Berg AE., Van den Berg MMHE: Van buiten word je beter; een essay over de relatie tussen natuur en gezondheid. Wageningen: Alterra; 2001.

Van Herzele A., Wiedemann T. 2003. A monitoring tool for the provision of accessible and attractive urban green spaces. *Landscape and Urban Planning* 63 (2003) 109-126.

Zeitler E., Buys L., Aird R., Miller. E., 2012. Mobility and Active Ageing in Suburban Environments: *Findings from In-Depth Interviews and Person-Based GPS Tracking*. Hindawi Publishing Corporation. Volume 2012.

8 Bijlagen

8.1 Interview Guide

Bij het afnemen van de interviews, wordt de volgende vragenlijst gehanteerd:

1. Kunt u kort wat over uzelf vertellen?
 2. Hoe lang woont u al waar u woont?
 3. Hoe zou u uw straat beschrijven?
 - fysieke omgeving, groen, vijvers, bomen, parken
 4. Geldt dit ook voor de woonomgeving?
 5. Hoe beviel het dragen van een GPS-tracker?
 - Waren er Problemen?
 - Hoe bewust was u zich dat u hem bij u had?
 - Gedroeg u zich wel eens anders, wetende dat je een GPS tracker meedroeg?
 6. Zou u de week dat u de GPS-tracker mee had omschrijven als een doorsnee week?
Wat waren de uitschieters?
 - Heeft u bijvoorbeeld dingen gedaan die u normaal gesproken niet doet, of dingen niet gedaan die u normaal gesproken wél doet?
 7. Als ik het heb over beperkingen in mobiliteit, waaraan denkt u dan?
 8. En waar denkt u aan bij het begrip "groene ruimte"?
-

[deel koen]

9. Hoe zou u uw woonomgeving beschrijven?
 - 'doorvragen', met vragen als, wat voor soort huizen, of er bomen staan, of er bijvoorbeeld een vijver/sloot/kanaal/ander water is, ander groen.)
10. Vindt u het belangrijk dat er groen is in uw woonomgeving?
 - Waarom wel/niet?
11. Waar denkt u aan bij het begrip "Groene plekken"
 - Groen plekken toelichten: parken, bossen.
12. Wat is uw ervaring met parken/bossen?
 - Hoe vaak komt u hier? En waarom?
 - In welke mate heeft uw woonomgeving invloed op het bezoeken van deze "groene plekken"?
 - (achter komen of het groen in de straat/woonomgeving juist motiveert of onnodig maakt deze plekken te bezoeken)
13. Wat is uw ervaring met groene plekken (bossen/ parken) in uw dagelijkse leven?
14. Zijn Groene plekken (parken/ bossen) goed bereikbaar?
 - Welk vervoersmiddel gebruikt uw?
 - Hoelang moet u afreizen om hier te komen?
 - Hoelang blijft op deze plekken?
 - Blijft u langer als u verder moet reizen?
15. Want vindt u van de afstand die u moet afleggen om op deze plekken te komen?
 - Zou u sneller op Groene plekken (parken, bossen) komen als het dichterbij zou zijn?
 - Wanneer is de afstand te groot om een groene plek te bezoeken?
16. Wat vindt u van de Groene plekken in uw omgeving?
 - In welke conditie verkeren de Groene Plekken (Parken/ Bossen)
 - Is er een plek die zo mooi is dat u er verder of langer voor wilt reizen?
 - o Wat is hier zo mooi?
- 16.1. Is er een plek die zo slecht onderhouden is dat u er daarom nooit komt?

- Wat is hier zo slecht?
17. Zijn er belemmeringen die u ervan weerhouden naar Groene plekken te gaan?
- Is er sprake van overlast? (hangjongeren/ lawaai/ slecht onderhoud)
-

[deel Erik]

18. Vindt u dat u een min of meer dagelijks patroon of ritme heeft?
- Blijft u voor bepaalde dingen thuis?
 - Zijn dit wederkerende zaken?
19. Maakt u bewust afwegingen met betrekking tot wanneer u het huis uit gaat?
- En maakt u bewuste keuzes betreft het vervoersmiddel?
20. Zijn er activiteiten waar u uitsluitend 1 soort vervoersmiddel voor gebruikt?
21. Tijdens de meetweek maakte u vooral gebruik van [vervoersmiddel], heeft dit een reden?
22. Zijn er activiteiten die u alleen met een bepaald persoon doet?
- Zo ja, waarom doet u dit alleen met diegene?
23. Zijn er wel eens activiteiten waaraan u wel deel zou willen nemen, maar waar u niet deel aan kunt nemen omdat u geen vervoer heeft?
24. Hoe zou u mobiliteit omschrijven?
25. Op een schaal van 1 tot 10, waarbij een 1 slecht mobiel is, en een 10 heel erg mobiel, hoe mobiel vindt u dat u bent?
26. [Na het zien van de GPS gegevens, en data uit de logboeken, die vermeende beperkingen laten zien] Zijn er dingen die u opvallen?
(had de respondent bijvoorbeeld gedacht zoveel kilometers af te leggen, gebonden te zijn aan tijd, of vervoersmiddel)
27. Welk cijfer zou u uw mobiliteit nu geven?
28. Denkt u dat deze nieuwe inzichten invloed hebben op uw zelfbeeld (vertrouwen in eigen kunnen)?
29. Dit waren mijn vragen, heeft u nog iets toe te voegen?

8.2 Codering Transcript

Reden van bezoek (gezondheid)

Reden van bezoek (recreatie)

Vervoersmiddel (Lopen)

Vervoersmiddel (Fiets)

Vervoersmiddel (Auto)

Motivatie om naar specifieke plek af te reizen

Barrières

Bereikbaarheid Groene ruimte

Frequentie van bezoek

8.3 Voorbeeld Transcript

[intro tot 1:41:48]

E: Kunt u kort wat over uzelf vertellen?

T: Nou ik ben of heb sinds drie jaar met pensioen. Ik heb 25 jaar gewerkt bij een metallbedrijf waarvan ik productie leider was en ik heb dat vroegtijdig kunnen eindigen omdat ik een goed pensioen had, en waarbij ik me goed bij voelde. En ik heb nog gezond, dus ik wil alle tijd nog gebruiken om extra van het leven te genieten. Want dat is er in het verleden wel ees bij in geschoten. Voor de rest heb ik volop honnies, ik doe aan tennissen, ik ben een fanatiek liefhebber van voetballen en dan met name dus wat er op de televisie komt. Zelf heb ik vroeger ook gevoetbald, maar Annie is niet zo voetbal minded. Dus dan is de televisie een prettige uitkomst, want anders gaat er nogal gauw wat tijd in zitten. Verder heb ik een leuke hobby en dat is een tuinieren. Zowel de moestuin als in de bloementuin en omdat die zo groot is vergt dat nogal veel tijd, en dat is gewoonweg boeiend, spannend. Het verandert met het seizoen dus daar kan ik mn hartje helemaal in ophalen. Daarbij doe ik vrij veel fietsen en dat houdt mij fit.

E: Hoe lang woont u al waar u woont?

T: wij wonen hier sinds 1978. Wij hebben dit pand toendertijd gekocht en verbouwd, en ja we zijn er komen wonen en tot vandaag de dag wonen we hier met heel veel plezier. We zitten in een heel mooi gebied van Limburg, wij kunnen hier alle kanten op. Als wij de natuur in willen hoeven wij nooit de auto te pakken. We lopen hier weg en dan kun je een wandeling maken van 2 uur, van 3 uur, van 4 uur. Dat is allemaal geen probleem. Dus waar iemand anders voor moet komen, hebben wij dus 365 dagen van het jaar ter beschikking.

E: hoe zou u uw straat omschrijven, hoe ziet die er uit, fysiek?

T: toen we hier kwamen wonen waren wij het jongste stel wat in deze straat woonde dat betekend dat al die anderen ouder waren. We zijn nu 35-36 jaar verder en langzaam maar zeker zijn wij de oudste. Dus. Iedereen heeft hier kinderen en wij zijn dus een van de ouderen. In een rustige straat, kerkdorp van 2000 inwoners en ja ik mag wel zeggen, dit is de hoofdstraat eigenlijk in het dorp.

E: En hoe ziet het er dan uit, hoe is de straat aangelegd? Qua bomen, planten, tuinen, hoe ziet het er dan uit?

T: Nou we hebben aan de ene kant is er een wandelpad en aan beide zijden staan bomen dus sinds 5 jaar geplant. Maar we hebben hier geen parkeerhavens. Wij verkeren hier in de gelukkige situatie dat iedereen een royale oprit heeft dus je ziet hier nagenoeg geen auto's langs de kant van de weg staan. Aan de ene zijde dus zoals ik al zeg tegels, een wandelpad, en de andere zijde is nog gewoon groen. Dus daar kunnen de hondjes eventueel lopen.

E: en de straat hier is dat typerend voor het dorp? Of is het anders?

T: Nee dit is toch wel nog een ouderwets type eigenlijk want waar zie je midden in het dorp, want we zitten hier 200 meter van de kerk af. Waar zie je dan nog aan de ene zijde van de straat nog groen, groen gras? Ja? Wat dus netjes door de gemeente onderhouden wordt, netjes iedere week gemaaid word. Nou dat doet het aanzicht van de straat doet dat goed. Met een straatverlichting die daarbij hoort.

E: Even over de meetweek, u heeft een week lang een GPS-tracker meegehad. Hoe beviel dat?

T: ik had er geen last van, ik had ook de gewoonte m 's ochtends bij mij te steken en 's avonds weg te leggen aan het stopcontact. Ik moest m alleen tijdens de dag wat aantekeningen maken. Dat ik dus niks vergat. Niet dat dat zo indrukwekkend was en dat ik zo'n waslijst gemaakt heb maar het is toch anders dan nou dat je behalve ergens naartoe gaat of doen, toch even een notitie maken.

E: Waren er ook problemen, of?

T: geen problemen gekend.

E: U was zich dus wel echt bewust dat u m bij zich had? En dat u die aantekeningen moest maken?

T: Nou eh, ik wil het jullie onderzoek zo compleet mogelijk maken en de belangrijkste dingen staan dus op het papiertje. Dan kun je dus op een gegeven moment het traject ook volgen, als het goed is. Waarbij dus bij een stop een vlaggetje neergezet is geworden en bij een andere pauze ook een vlaggetje. En voor de rest ben ik me, heb ik me niet gestoord aan het apparaatje.

E: U heeft zich ook niet anders gedragen?

T: helemaal niet, nee

E: En die week, was die ook te omschrijven als een doorsnee week?

T: Jawel. Ik heb namelijk mijn eigen bepaalde gewoontes toegeeeigend om de dag te beginnen met een wandeling of met een tennisuur of met een fietsronde, ja, en dat probeer ik dus gewoneweg constant in de gaten te houden, dat dat ook gebeurt. Daar begin ik dus de dag mee. En als er dan toevallig nog een hond hier is, is dat mijn maatje en dan mag die mee.

E: dat hebben we ook wel kunnen zien denk ik. Als ik het heb over beperkingen in mobiliteit, en dan gaat het niet over uw persoonlijke beperkingen, maar over beperkingen in de brede zin van het woord, als ik het dan heb over beperkingen in mobiliteit. Waar denkt u dan aan? Kunt u zich dingen inbeelden die iemand..

T: ja ikzelf heb geen beperkingen maar het zal op gegeven moment kunnen zijn als je dus een blessure hebt of bepaalde klachten dat je dan gebonden bent aan het huis. Toen ik met pensioen ging heb ik na een jaar werd ik geconfronteerd met een blessure, toen kon ik eigenlijk drie weken niet lopen maar dan besef je pas wat het is als je de tijd aan je eigen hebt en je kunt niet wandelen. Daar zit je dan met de tijd aan je eigen. En dat is vervelend.

E: Dus bij beperkingen van mobiliteit denkt u vooral aan fysieke beperkingen. En als we het dan hebben over groene ruimte? Waar denkt u dan aan?

T: groene ruimte, tja..

E: U mag er even over nadenken, er zijn geen foute of goede antwoorden.

T: Groene ruimte, dat zijn ruimtes, zijn voor mij ruimtes waar ik geen beperkingen heb, niet gestoord word in bepaalde dingen denk ik, geluiden.

K: want ik houd mijn onderzoek dus over groene ruimte en ik definieer het meer echt als parken, plantsoenen, bossen, maar dat is meer echt mijn definitie, iets uit de literatuur. Maar er zijn natuurlijk allerlei soorten definities, er is geen goed of slecht. Ik ben heel erg benieuwd hoe u dus deze ruimte ervaart en daar ga ik nu even over vragen.

Vind u het belangrijk dat er groen is in uw woonomgeving?

T: Ja, Ja..

K: kunt u dit toelichten? Waarom vind u dit belangrijk?

T: **nou daar waar het groen is zijn heel veel vogels en daar komt dus een mens tot rust.** En dat is tot uiting gekomen toen we dit huis kochten. We wilden per se een grote tuin en we wilden ook allebei in een regio zitten waar je alle kanten op **kon wandelen** dus midden in het groen dus eigenlijk. Want als je op de kaart kijkt dan zit je hier in deze regio...d'r zitten 3, 4 recreatieparken . dus mensen die dus het hele jaar moeten werken voor de ontspanning komen dus naar het zuiden toe. Die mensen komen 14 dagen hier. Nou daar vertoeven wij dus 365 dagen in feite. En als we hier weglopen, lopen wij altijd naar, richting broekhuijsen, het schuitwater, nou ja daar kun je uren lopen en daar hoor je alleen maar vogels en ganzen. Daar loopt trouwens ook het pieterpad. Dus ja.

K: dus rust is wel belangrijk.

T: **heel erg belangrijk**

K: spelen die volgels dan nog een speciale rol, of is dat meer gewoon een teken van rust?

T: Neuh, nee, nee, ook vanuit interesse. Om te kijken van wat doen die vogels, als je dus midden in dat gebied staat dan kan ik dus goed een kwartier stilstaan om te luisteren, je hoort dus niks, je wordt eigenlijk bang van de stilte. Ja? En op een bepaald moment begint een vogel, die begint dan, nou wat doet die, nou die zit daar een beetje te draaien. Nou dan zie je dat hij.. en dan communiceert hij op een gegeven moment met een collega. Jullie weten hoe dat gaat. Nou en dan kan ik wel een kwartier stilstaan om van die rust, of van dat lawaai te genieten. En dan kom je geen mensen tegen. En dat is zuiver seizoens,, van invloed want als de ganzen, als die gaan paren, die eieren gaan leggen dan is het daar een kabaal, een herrie.

K: komt u vaak, vaak op deze plekken? Die in uw woonomgeving in de week zeg maar, hoe vaak komt u daar?

T: twee keer zeker. Daar is dan de wandeling op afgestemd.

K: gaat u ook wel eens verder, dan alleen die wandeling hier?

T: ja wij willen ook wel eens met de auto een 50 km afleggen om ergens anders ook van de mooie natuur te genieten.

K: dus 50 km wilt u wel rijden om ergens anders heen te gaan?

T: of wel als wij een familiebezoek hebben. Ik heb een zus idie woont in kerkdriel. Dan rijden wij daar naartoe maar dan maken wij altijd een combinatie van familie en dan doen we de dag volmaken of wel van te voren. Of daarna. In die regio.

K: en blijft u ook langer als u verder reist? Om deze plekken te bezoeken?

T: Nee, nee..

K: niet per se langer dan u hier zou lopen?

T: hee, tot 70km, mocht het verder zijn willen we wel een overnachting nemen. Dus een uurtje anderhalf uur rijden, dat is geen enkel probleem. Want oost west, thuis best.

K: U zegt, er is best wel veel groen in uw woonomgeving. Is het zeg maar van invloed in het bezoeken van iets verdere plekken? U zegt u wilt wel een uur rijden om een bepaalde plek op te zoeken, maar het is hier al best groen. Motiveert dat om nog meer groen op te zoeken of denkt u van het is hier al groen genoeg dus ik hoef niet naar een andere plek?

T: Nou dat zou het eigenlijk zijn maar je wilt ook wel eens iets andersz. En kijken of het ergens anders, of dat bij het stukje verderop, het gras groener is. Of dat je toch zegt, goh, leuke omgeving ja..

E: maar toch minder?

T: nou ja minder of meer, maar je wilt wel eens wat anders.

K: dus het is gewoon even buiten het normale patroon?

T: buiten het normale patroon, de normale cyclus

K: vindt u de groene plekken waar u heengaat dus ver of dichtbij goed bereikbaar?

T: Ja goed bereikbaar. Daar willen we met de auto naartoe binnen 3 km is het uiteraard wandelen, maar verder dus naar America. Dan nemen we de auto en doen we daar een wandeling. En dan praat je over 10 of 15 km.

K: Hoe lang is dat ongeveer rijden, America?

T: America is 10 km, peulenschilletje. Maar om d'r eerst naartoe te lopen, en dan een wandeling te maken en dan terug te lopen, dat is net een maatje te groot. Daar gaat teveel tijd in zitten.

E: Als ik daarop in kan springen, u fietst heel erg veel, dat kan ik ook wel zien in de dagboeken.

T: dat ligt er aan met wie dat je dat vergelijkt. Maar ieder heeft daar zijn eigen norm en marge in heh.

E: dat klopt zeker, maar relatief ten opzichte van andere, we hebben opzich best veel respondenten, dan, u fietst best wel vaak, ook kleine afstanden. Als u dan zegt ja 10km vindt u dan te ver om eerst heen te wandelen. Pakt u dan ook wel eens de fiets? Of eigenlijk alleen maar de auto?

T: dan nemen we de auto

E: Heeft dit ook een reden?

T: Nou, met de fiets, die moet je dan weer op een openbare parkeerplaats neerzetten en als het weer niet zo vast is dan pak je de auto en rijd je ergens naartoe en bepaal je op gegeven moment of het rondje klein of groot wordt. En je kunt snel weer verplaatsen of een combinatie met een ander bezoek, dan is afstand geen probleem. Pak je de fiets geeft dat toch bepaalde beperkingen want wij doen eigenlijk steeds onze rit bijstellen. Als we ergens zien dat het ergens mooi is. Met de fiets is dat lastiger. Met de auto ben je ontzettend flexibel.

K: Ben ik benieuwd: in welke conditie verkeren de groene ruimten die u kent? Zeg maar, is de , u gaat naar een plek die heel mooi is omdat ie misschien goed onderhouden is. U zei dat hier 1 keer in de week wordt gemaaid, is dat bepalend voor de fysieke toestand waarin ze verkeren?

E: Stel nou u gaat hier naar het bos, is dat dan goed onderhouden, of de plekken waar u naartoe gaat.

T: Nou eh daar heb ik eigenlijk nooit zo bij stilgestaan. Ik kan wel op t gegeven moment genieten van daar waar hout gehakt wordt. Een waar gezaagd word. Daar komen bepaalde luchtjes kunnen daarvan vrij en daar kan ik ook langer bij stilblijven staan. Dat ruikt alsof de geur uit een flesje komt. Je kent die dennenbomen die ze dus om doen zagen. Als ze het bos uit doen dunnen waar ze dan echt bezig zijn met zwaar materieel. Dan is dat een lust te zien hoe die jongens dat flikken, en nou ik vind dat boeiend.

K: Zijn er ook plekken die dusdanig slecht zijn, slecht onderhouden, dat u er om die reden niet komt?

T: Eh, ja, in het Schuitwater, in hetzelfde bosgebied, dat is een oude arm van de maas. Die mondt erop uit. En als nou de waterstand hoog is dan is het op een bepaald traject vrij drassig en dan moet je of laarzen aan hebben, of dat traject niet lopen. En ik kies dan voor het tweede. Dus voor dat niet lopen. Daarbij moet ik dan wel zeggen dan mis je toch wel iets. Dan kun je de activiteiten van de bever die daar zit, waar overigens veel over gesproken wordt, ook op televisie, nou die activiteiten mis je dan. En als je met enige regelmaat komt zie je dat die beestjes ook hard werken.

Knip [2:02:00 – 2:02:40] Koen laat kaartjes zien.

K: mijn vraag is of u zich bewust bent dat u door een groene ruimte rijdt?

T: Nee, nee helemaal niet.

K: DUs echt doelgericht aan het rijden, niet...

T: nee, nee, gewoon verplaatsen van A naar B.

E: Maar bijvoorbeeld in de, die zwieper daar naar boven, die lus. Dat was allemaal met de fiets. Bent u zich er dan meer bewust van dan bijvoorbeeld met de auto?

T: Ja

E: Hoe komt dit dan want u bent wel veel met natuur bezig dan dus je zou denken als je er doorheen rijdt dat het ook wel opvalt.

T: Nee, nee het gaat zo snel en dan let je dus op de weg.

K: Dus u rijdt niet speciaal een kortere of langere route..

T: Nee, nee, ik ben geen zondagsrijder. wat de auto betreft, is het van A naar B

Knip [2:03:46 – 2:08:56] Koen laat nog een kaartje zien, legt uit. Erik haalt dagboekje uit de auto.

T: Kijk van 8.45 tot 10 das een uur en een kwartier. Dat is met de hond dat is ongeveer het maximale wat die hond, omdat het een jonge hond is, mag lopen. Want als ik zelf loop, alleen loop, dus zonder

die hond want die hond is dan toevallig hier op, omdat wij hier op die hond moesten passen.

Als ik alleen loop, loop ik verder in die groene zone, en dan dóór die groene zone heen, snap je?

Maar dit was dan een week met die hond, die dus beperkt in mobiliteit.

E: wel grappig dat u dat nu zelf al aangeeft. Zo van eigenlijk, die hond die beperkt je wel in wat je dan..

K: in je mobiliteit.

T: Die hond, dat was voor mij die week een beperking. Of die 14 dagen, dat die hier was, een beperking.

E: Vindt u dat u min of meer een dagelijks patroon heeft?

T: Nou m'n dag begint met dat stukje bewegen, en enerzijds kan dat wandelen zijn en anderzijds is dat een andere manier van bewegen, tennissen, ja? Ik was toen geblesseerd en dan wandel je meer. De blessure is voorbij, nu tennis ik weer drie keer in de week. Maandag, woensdag, vrijdag. En dan blijven er dus 2 dagen over om te wandelen, anderhalf uur of 2 uur. En als er überhaupt iets anders gepland wordt, dat er gefietst wordt ofzo, dat kan ook.

E: Maar iedere dag iets van sport?

T: Iedere dag beginnen met een, op een goede manier ja.

E: Dus er zijn dan wel wederkerende zaken, zoals dat wandelen in de ochtend dat wel iets wat vaak voorkomt.

T: Komt heel erg vaak voor ja.

E: zijn er ook bepaalde dingen waarvoor u thuisblijft?

T: Ja, voor de regen.

E: Das een goeie, maar zijn er bijvoorbeeld, is er een tv programma waarvoor u denkt, zo van nou ja..?

T: Nee, ik kan m'n programma aanpassen. Als Veerle komt, dinsdags, dan wordt m'n rondje een stuk kleiner, is maar een klein rondje dan. Maar voor de rest, ik pas me, ik heb eigenlijk geen omgeleid plan, ik bepaal elke dag wel zo'n beetje hoe die eruit ziet. Begin de dag of week eigenlijk door eerst in het boek te kijken van wat voor afspraken zijn er gemaakt, wat loopt er? En daar kan ik m'n week op aanpassen.

E: en zoiets met Veerle, dat is iedere week?

T: Ja elke dinsdag

E: En maakt u ook bewust afwegingen met betrekking tot wanneer u van huis gaat, of wanneer u juist thuis wilt zijn?

T: Nee, nee.. dat.. ik probeer altijd 's middags thuis te zijn om te eten.

E: en 's ochtends te bewegen, gaf u eerder aan.

T: Ja.

E: en dat moet echt voor de middag?

T: ja en t liefst nog voor 11 uur.

E: Heeft dit een reden?

T: Nou daar zit nog een stukje krant zit daartussen en ik wil in ieder geval een halve dag overhouden om tuinactiviteiten te doen en om dus een fietstochtje van verder dan, meer dan 10km te kunnen maken. Dat ik in ieder geval nog genoeg tijd heb overhoudt en om andere dingen, en eventueel als er een beroep op mij gedaan wordt met vrijwilligershulp, dan kan dat, dan kan ik dat gewoon inplannen. Voor de rest heb ik weinig verplichtingen.

E: en als we het hebben over vervoersmiddelen, u gaf eerder al aan dat u heel veel doet met de fiets, en dat heb ik ook wel gezien in die week, u gebruikt nauwelijks de auto. Zitten daar ook bepaalde denkbeelden achter of waarom gaat u zo vaak met de fiets?

T: Het is een combinatie van ergens naartoe gaan, bewegen en frisse lucht snuiven. Nou ja dus het zijn dan 2 of 3 vliegen in een klap. En daarbij, het is dan ook nog eens een keer, ja je bent milieuvriendelijk bezig.

E: En dat vindt u wel belangrijk?

T: dat vind ik heel erg belangrijk

E: waarom vindt u dat belangrijk? Vindt u dat belangrijk voor zeg maar, het nageslacht of is er misschien wel dat de buurman het ook doet zeg maar, kunt u zich zoiets voorstellen?

T: ik vind het belangrijk voor de toekomst, voor onze nazaten, voor de vogels, voor de natuur. Wat die hebben ook recht op schone lucht. En dat zie je in het terugkeren van de vogels als er rust is 's morgens vroeg. Als je vroeg opstaat, 's zomers, dan is het een concert aan vogels hier. En zo gauw als de auto's komen, verdwijnen de vogels en komen de auto's daarvoor in de plaats.

E: Dus die vogels zijn wel heel belangrijk voor uw rust?

T: Die vogels dat zijn mijn vrienden ja.

E: Hier in uw sociale kring, zijn er meer mensen die zo bezig zijn met het milieu, of weet u dat niet?

T: nou ik ben niet lid van een of andere milieuclub. Ik heb d'r wel wat mee, ik zal in mijns ziens weinig doen wat in strijd is met het milieu. Ik denk daarbij aan olie op de juiste manier afvoeren, resten van verf milieuvriendelijk afvoeren. Ja dat soort..

E: kleine dingetjes

T: Ja soort kleine dingetjes ja.

E: Zijn er activiteiten die u alleen met 1 bepaald persoon doet?

T: Nee, ik dacht van niet. Ja de korte fietstocht op dinsdag met veerle, daar komt niemand tussen.

E: Dus dan bent u ook niet echt afhankelijk van personen voor vervoer ergens naartoe.

T: Nee.

E: Zijn er wel eens activiteiten waaraan u wel deel zou willen nemen, maar dat u er niet aan mee kan doen omdat u geen vervoer heeft?

T: Nee, nooit

E: hoe zou u mobiliteit omschrijven, en dan gaat het niet over uw eigen mobiliteit, maar over het begrip. Als ik zeg, mobiliteit is, puntje, puntje, puntje..

T: Mobiliteit is het kunnen verplaatsen van A naar B van zowel oude als jonge mensen, zonder dat je daar echt investeringen op los hoeft te laten. Dus vervoeren per bus, per taxi, is natuurlijk altijd mogelijk mits de portemonnee het toelaat. Maar het vervoer per bus en trein, dat vind ik wel belangrijk dat dat er is.

E: oké, en op een schaal van 1 tot 10. Waarbij 1 slecht mobiel is en een 10 heel erg mobiel is, welk cijfer zou u uzelf dan geven?

T: Een, een negen. Ik heb verder geen beperkingen in mijn lopen, fietsen, autorijden. Ik ken eigenlijk geen beperkingen.

E: en toch geeft u uzelf toch geen 10. U zegt ik heb geen beperkingen, maar toch geen 10. Waar zit dan nog de ruimte voor verbetering.

T: ja als ik nou een helikopter had kon ik van A naar B linea recta. De kortste weg, dus er zit altijd nog wel ergens tijdsverlies of milieuvervuiling tussen.

Knip: [2:19:18 – 2:21:12] Erik laat kaarten zien.

E: kunt u reflecteren op wat u ziet? Wat zijn dingen die u opvallen?

T: tja wat valt op.. en dan gekeken naar..?

E: Nou de orde van grote van deze [zelfgetekende kaart] en deze [erik's kaart]

T: Ja dat ze sterke overeenkomst hebben, een goede afspiegeling van jouw basis.

Knip: [2:21:56 – 2:25:08] Erik laat kaartjes zien, legt uit.

E: komt het een beetje overeen met het beeld wat u van uzelf had?

T: dat denk ik wel ja.

E: En na het zien van deze kaarten, zou u, heeft het invloed gehad op uw zelfbeeld, qua mobiliteit?

T: Nee, nee, je zou me dat kastje iedere week mee kunnen geven. Ik denk dat er weinig verschil in zou zitten. Alhoewel, wat ik dus al zei, zo wandel je dus elke dag 's morgens en nou doe ik daar drie dage tennissen. Dus dat is dus een vertekenend beeld. Maar er zal altijd iets voor in de plaats komen.

E: Ja, maar met autogebruik als we kijken naar het gemiddeld autogebruik. Dit autogebruik is toch een stuk groter dan wat u aangaf met die 20 km.

T: Ja want dat autogebruik, dat was, even kijken, hij komt hier tot Eindhoven? Want dominant was die rit naar Heijthuisen, terwijl als het die week drie dagen had geregend was ik misschien wel in Duitsland boodschappen gaan doen. Of een middagje naar eh.. ja je wilt dan toch iets heh. Als het slecht weer is, niet binnen zitten. Ik bedoel dat kan wel een dag gebeuren, maar als we dan een week slecht hebben komt die auto er ook vaker uit. Maar ik heb met die auto verder geen verplichting, hij heeft t alleen erg goed.

E: Ja, maar dat kan het beeld dus heel erg vertekenen, één zo'n ritje naar Heijthuisen. Dan wordt zo'n autogebied ineens een stuk groter.

Tsja, dit waren eigenlijk wel mijn vragen, heeft u zelf nog wat toe te voegen?

T: Nou ik had niet verwacht dat jullie zo diep op de materie in zouden gaan en als ik dus zie hier al die papieren, daar gaat toch veel tijd in zitten. Dan verrast me dat wel, ja. Die intensiteit, niet de materie. Want de materie is voor mij gesneden koek

8.4 Dagboek Voorbeeld

DAG 1 - Datum: 3-11-2015

Tijdstip vertrek	Tijdstip thuiskomst	Waarheen?	Doel	Vervoers-middel(en)	Met wie gereisd?	Activiteit: met wie?	Hulpmiddel of speciale apparatuur?	Gepland of ongepland?	Bijzonderheden
08:45	09:15	Almelo	Ziekenhuis	Auto	Echtgenote	Echtgenote	-	Gepland	-
09:50	11:15	Groningen	Oppassen	Auto	Echtgenote	Echtgenote	-	Gepland	-
14:45	14:50	School	Kinderen hophalen	Te voet	Echtgenote	Echtgenote	-	Gepland	-
18:30	20:00	Hellendoorn	Naar huis	Auto	Echtgenote	Echtgenote		Gepland	

Figuur 6: Dagboek voorbeeld.